

Людмила Єфіменко,
к.держ.упр., доцент,
доцент кафедри менеджменту та публічного адміністрування,
Таврійський державний агротехнологічний університет ім. Дмитра Моторного,
м. Запоріжжя, Україна

ІННОВАЦІЙНІ ПРАКТИКИ ESG-ВРЯДУВАННЯ У ПУБЛІЧНОМУ СЕКТОРІ

Актуальність дослідження. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю трансформації системи публічного управління України відповідно до сучасних глобальних тенденцій сталого розвитку, цифровізації та європейської інтеграції. У сучасних умовах ESG-принципи (Environmental, Social, Governance) стають важливим інструментом формування ефективного, прозорого та соціально відповідального врядування, орієнтованого на довгострокову стійкість державних інституцій і територіальних громад.

Особливої значущості впровадження інноваційних практик ESG-врядування набуває в умовах повоєнного відновлення України, коли публічний сектор потребує нових механізмів управління ресурсами, підвищення інституційної спроможності, забезпечення відкритості влади та посилення взаємодії з громадянським суспільством і міжнародними партнерами. Інтеграція ESG-підходів у діяльність органів публічної влади сприяє підвищенню якості управлінських рішень, розвитку цифрового врядування, мінімізації корупційних ризиків, формуванню екологічно та соціально орієнтованої державної політики.

Крім того, актуальність теми посилюється необхідністю адаптації української системи публічного управління до європейських стандартів good governance та імплементації міжнародних практик сталого розвитку. У цьому контексті дослідження інноваційних практик ESG-врядування дозволяє визначити перспективні напрями модернізації публічного сектору та сформулювати ефективні механізми реалізації ESG-принципів у діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування.

Сучасний етап трансформації системи публічного управління характеризується активним поширенням ESG-підходів (Environmental, Social, Governance), які формують нову парадигму сталого та відповідального врядування. Для України питання впровадження ESG-принципів у діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування набуває особливої актуальності в умовах євроінтеграційних процесів, цифрової трансформації та повоєнного відновлення держави [1].

У сучасній науковій літературі ESG розглядається не лише як корпоративний інструмент оцінювання сталості, а і як комплексна модель публічного врядування, орієнтована на прозорість, підзвітність, екологічну відповідальність та соціальну інклюзивність. Дослідники наголошують, що впровадження ESG-практик у публічному секторі сприяє підвищенню довіри до інституцій влади,

ефективнішому управлінню ресурсами та посиленню інституційної спроможності держави [3].

Аналіз наукових праць дозволяє виокремити основні інноваційні практики ESG-врядування у публічному секторі:

- цифрове врядування та використання data-driven management;
- впровадження ESG-звітності та систем нефінансової оцінки;
- застосування штучного інтелекту для моніторингу ESG-ризиків;
- використання механізмів відкритих даних і smart governance;
- розвиток «зеленого» бюджетування та sustainable finance;
- інтеграція ESG-критеріїв у стратегічне планування територіальних громад

[6].

Особливу увагу науковці приділяють governance-компоненту ESG, який охоплює забезпечення прозорості діяльності органів влади, мінімізацію корупційних ризиків, удосконалення механізмів підзвітності та залучення громадськості до прийняття управлінських рішень. Саме governance-складова виступає основою формування ефективної моделі публічного управління в умовах демократичної трансформації України [2].

Водночас упровадження ESG-врядування у публічному секторі супроводжується низкою проблем, серед яких: відсутність єдиних стандартів ESG-оцінювання, недостатній рівень цифрової компетентності органів влади, фрагментарність нормативного забезпечення, ризики greenwashing та низький рівень інтеграції ESG-показників у систему стратегічного управління.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика інноваційних ESG-практик у публічному секторі

ESG-напрямок	Інноваційна практика	Очікуваний ефект
Environmental	Зелене бюджетування, екологічний моніторинг	Підвищення екологічної стійкості громад
Social	Електронна участь громадян, цифрові сервіси	Зростання соціальної інклюзивності
Governance	Відкриті дані, ESG-звітність, AI-моніторинг ризиків	Прозорість та підзвітність влади
Digital ESG	Smart governance, data-driven management	Підвищення ефективності управління
Financial ESG	Sustainable finance та ESG-аудит	Раціоналізація використання ресурсів

Джерело: узагальнено автором на основі [3; 4]

У контексті європейської інтеграції України важливого значення набуває адаптація міжнародних ESG-стандартів (ESRS, IFRS S1/S2, GRI, SASB) до системи публічного управління та місцевого самоврядування. Це сприятиме підвищенню прозорості публічного сектору, покращенню інвестиційної привабливості територій та гармонізації українського законодавства з європейськими практиками сталого розвитку [5].

Висновки. Інноваційні практики ESG-врядування є важливим інструментом модернізації системи публічного управління України. Їх впровадження забезпечує формування відкритої, відповідальної та стійкої моделі врядування, орієнтованої на довгостроковий розвиток держави та територіальних громад.

Список використаних джерел

1. Babaiev V., Klymenko N., Berlizova V., Tymokha D. Implementation of ESG principles in public and corporate. Theory and Practice of Public Administration. 2025. Vol. 1, № 80. P. 132–152. DOI: <https://doi.org/10.26565/1727-6667-2025-1-08>.
2. Garbaccio G. L., John N., Cruz Neta M. V. G. Implementation of ESG practices in public administration: challenges and opportunities. Journal of Environmental Law and Society. 2025. DOI: <https://doi.org/10.18226/22370021.v15.n1.07>.
3. Wacławik B., Surówka K., Popławski Ł. ESG in the public sector. Management. 2025.
4. Zatonatska T., Soboliev O., Zatonatskiy D. et al. A Comprehensive Analysis of the Best Practices in Applying Environmental, Social, and Governance Criteria within the Energy Sector. Energies. 2024. Vol. 17(12). 2950. DOI: <https://doi.org/10.3390/en17122950>.
5. Поповіченко Д. Порівняльний аналіз підходів до ESG-звітності: ESRS, IFRS S1/S2, GRI та SASB. Економіка та суспільство. 2026. № 85. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2026-85-75>.
6. Sapozhnikov V., Novitskyi M. Green finance in Ukraine's post-war recovery: institutional frameworks and directions of investment policy transformation. Economic Analysis. 2025. Vol. 35(2). P. 446–458. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2025.02.446>.
7. Калініченко Л. Л. ESG як інструмент повоєнного відновлення економіки та корпоративного сектору України. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2026. № 93. DOI: <https://doi.org/10.18664/btie.93.356975>